

parlando

ZENEPEDAGÓGIAI FOLYÓIRAT

Közönségnevelő zeneiskola

1990 MAR 12

XXXII. ÉVFOLYAM
1990.

2

Tartalom

Tisztelt Főszerkesztő Úr! Kedves Szatmári László!	1
Kovács Győző: Közönségnevelő zeneiskola	2
Tisztaság, helyesség, pontosság. Beszélgetés Tusa Erzsébettel a tokiói Musashino Akadémiáról (Solymosi Tari Emőke)	12
Fejes Antalné Pálfy Zsuzsa: „A rendezés szemüvegén át...” (Visszatekintés a tarhosi zongoraversenyekre)	15
Új „digitális zenetanár” az iskolában (Patachich Iván)	19
Rózsavölgyi Márk jubileuma	20
Gábor István: „Jó úton jártok” (Az ifjúsági hangversenyek megalapítójáról, Havas Miklósnéról)	21
„...és bizva bízzál!” (dr. Soltész Elekné)	24
Nagy Attila hangszerkészítő és -javító mester jó tanácsai fafúvósoknak ... Könyvekről-kottákról	25
Kodály Zoltán: Közélet, vallomások, zeneélet. (Bónis Ferenc recenziója)...	26
Ferenczy György: Pianoforte (Fittler Katalin recenziója)	27
Vass Valéria—Marnitz Zsuzsa—Fodor Ferenc: Gitárosképek könyv (Deme-ter Magdolna recenziója).....	28
A „Kezdők zongoramuzsikája” sorozatról (Hutira Albin ismertetője)	29
Universal Edition-Wien új kiadványairól (Hutira Albin)	30
Új hanglemezek (Oldal Gábor recenziója)	31

A folyóirat megjelenését a lapgazdán kívül a Budapest Bank RT., a Művészeti Alap Zenei Szakosztálya, a Művelődési Minisztérium és a HUNGAROTON segíti megkülönböztetett figyelemmel és mecenatúrával.

PARLANDO

A Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete Elnökségének
Zenepedagógiai folyóirata

Szerkesztő: a szerkesztő bizottság

Felelős szerkesztő: ZELINKA TAMÁS

Szerkesztőség: 1068 Budapest VI., Gorkij fasor 38. Telefon: 121-1120

Kiadja a Népszava Kiadó Vállalat, Budapest, Rákóczi út 54. 1964

Levélcím: 1964 Budapest, Pf. 32.

Felelős kiadó: Kiss Jenő vezérigazgató

Terjesztő a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR 1900 Budapest V., József Nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj egy évre 84,— Ft.

ISSN 0133—2767

A szerkesztő bizottság tagjai: Ábrahám Mariann, Barta Péter, Cziflányi László, Dénes László, Fasang Árpád, Keuler Jenő, Kovács Győző, Körber Tivadar, Laczó Zoltán, dr. Pataky Istvánné Dombegyházi Mária, Péter Miklós, Szebenyi János, Szesztay Zsolt, Tibold Iván, Till Ottó, Turcsányi Emil, Tusa Erzsébet, Váczi Károly, Weninger Richárd.

90.0049 Népszava Kiadó Vállalat Ságvári Nyomdája, Budapest XIII., Váci út 73.

Felelős vezető: Szilágyi Tamás igazgató

parlando

XXXII. ÉVF.
2. szám
1990.

Tisztelt Főszerkesztő Úr!
Kedves Szatmári László!

Engedd meg, hogy szóbeli gratulációm után ezúton írásban is szeretettel köszöntselek kitüntetésed alkalmából. A SZOT főtítkára NIVÓDÍJA ugyanis több mint három évtizedes Parlando főszerkesztői munkádnak szólt, amely nemcsak időtartamát tekintve szinte egyedülálló a magyar pedagógiai sajtó újkori történelmében, hanem abban is, hogy az általad alapított és vezetett szerkesztőség napjainkban is a zenepedagógusok hű társa maradt.

Csak remélni tudom, hogy szerkesztői munkám majd eredményesebb lesz, mint meddő próbálkozásaim lemondási szándékod visszavonására. S ha sikerül megoldást találni a Parlando késedelmes megjelenésére (amely legnagyobb bánatom volt) és visszahódítani az emiatt elvesztett olvasói táborát, a zenepedagógia legjobbjait továbbra is megnyerni gondolataik leírására, változatlanul megtartani a „zenész szakszervezet” mecenatúráját, akkor van esélye a Parlando továbbélésnek.

Mint szerkesztő társad, nagyon sokat tanultam Tőled közös munkálkodásunk 19 éve alatt. Most már elmondhatom, hogy leginkább azt csodálom Benned, hogy milyen kitűnő érzékkel tudod kiválasztani az időtálló értéket, a tehetséget a pillanatnyi fellángolásoktól, a tisztavirág életű kísérletektől. Napjaink súlyosan értékvesztés világában úgy érzem, hogy nélküled is ezen az úton kell továbbmenünk...

Zelinka Tamás

KÖNYVEKRŐL

Kottákról

Kodály Zoltán:

Közélet, vallomások, zeneélet

Szerkesztette Vargyas Lajos
(Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest
1989)

„Írásos feljegyzésünk oly kevés” — írja Kodály Zoltán egy élő népdal 1730 körüli feljegyzéséről — „hogyan aranyba kell foglalnunk minden kottafejet”.

A mondás illik az író és tudós Kodályra is. Minden gondolata, sőt minden gondolat-töredéke figyelemreméltó és fontos, megérdemli, hogy „aranyba foglaljuk”: hogy összegyűjtsük, megfejtjük értelmét és átadjuk a köznek.

Erre vállalkozott, több esztendő munkával, *Vargyas Lajos*, a kiváló ballada- és őstörténet-kutató. Végigolvastam Kodály töredékesen hátramaradt, tekintélyes mennyiségű feljegyzését, témák szerint csoportosította, megfejtette a többnyire ceruzával írt, sajátos rövidítésekkel papírra vetett gondolatokat — és összefoglalta egy több kötetre tervezett sorozat első kötetében, *Közélet, vallomások, zeneélet címen*. Akinek valaha is akadt dolga Kodály kézírataival, tudja csak igazán méltányolni Vargyas munkáját: heroikus vállalkozás volt!

Először is: el kellett olvasnia és le kellett írnia a teljes kötet anyagát, hogy aztán a rövidített-töredékes szavakat *kiegészítve* bocsáthassa az olvasó elé. Azután: ahol szükséges, felvilágosító magyarázatokat kellett fűznie anyagához.

Mert nem teljes írás szinte egy sem azok közül, amelyeket az új kötet közöl. Származásukat tekintve három kategóriába sorolhatók. Az első: gondolatok, vázlatok megírandó prózai munkákhoz. A második: megkezdett és abbaha-

gyott cikkek. Legérdekesebb a harmadik kategória, melyet így nevezhetnénk: monológok, írott formában. Ideák, melyek hosszan foglalkoztatták — s amelyektől úgy tudott szabadulni, hogy leírta őket.

Ez az utóbbi csoport mutatja a legvilágosabban, hogy Kodály nem *zenebölcselő* volt, hanem: *bölcs*; hogy ő a zenét nem önmagáért való dolognak tekintette, hanem a nemzeti lélek tükrének, a politikai és szociális felemelkedés eszközüének, a nemzetté válás, a nemzeti ön-eszmélés eszközüének. Aki elmerül Kodály prózai gondolataiban, hamarosan rádöbben, hogy a század egyik legnagyobb — ha ugyan nem a *legnagyobb* — magyarjával folytat párbeszédet. Nem kétséges, persze, hogy mindennek lényegét a befejezett, közrebocsátásra szánt írásokban találja meg végleges, csiszolt formában az olvasó. De a különböző terjedelmű, néhány lapnyi vagy néhány sornyi töredékekben olykor épp a gondolat születését figyelheti meg, amint a láva forróságával és alaktalanságával feltör a mélyből.

Nagy és dicséretes munkát végzett tehát Vargyas a töredékek kiadásával. Kár, hogy ugyanezt nem mondhatjuk el a Szépirodalmi Kiadó szerkesztőségéről. Az ő mulasztásuk, hogy a kötetből hiányzik a név- és tárgymutató, de még a valóban részletes, útbaigazító tartalomjegyzék is. Ezért aztán gyakorlatilag lehetetlen valamit kikeresni, valamire ismételtten visszatérni a műben. A kiadó mulasztásának tekintjük a magyarázó jegyzetek gyér voltát is — azt pedig különösen, hogy Vargyas jegyzetei tipográfiaiilag nemigen különböznek el Kodály szövegétől. A lektor igencsak fél-szemmel dolgozott, vagy tán mindkettőt behunyta olvasás közben, így kerülte el a figyelmét, hogy néhány cikk korábban, Kodály összegyűjtött írásai között, teljes formájában napvilágot látott már negyed százada, azóta újra meg újra. Vagy, hogy Kodály szövegeként jelenik meg Robert Schumann írása. Félrevez-

tőnek tartjuk, végül, az alcím „Hátrahagyott írások”-megjelölését. Mert az itt közölt gondolat-töredékek, eszme-forgácsok, emlékezet-segítő vázlatok csak annyiban „írások”, amennyiben írva vannak (és nem festve). De ha az „írás”-t bevezett, megformált műalkotásnak tekintjük — és Kodály esetében bizvást tekinthetjük annak —, akkor e műfaji megjelölés aligha alkalmazható az új kötet anyagára.

És mégis: örülnünk kell e kötet megjelenésének, mert Kodályról, a gondolkodóról, a töprengő, vívódó emberről nagyon sokat, nagyon sok újat mond. Aligha lesz sokak olvasmánya. Ám aki rászánja magát, hogy alaposan tanulmányozza, annak izgalmas szellemi utazás lesz a jutalma.

Bónis Ferenc

Ferenczy György:

Pianoforte

(Héttorony Könyvkiadó)

Kocsis Zoltán értékmentő tettének köszönhetően izléses-elegáns könyvecskét vehet kézbe az Olvasó. (Jó, ha óvatosan teszi, különben lapokra esik!) A Héttorony Könyvkiadónál jelent meg a lebilincselő olvasmány, amely muzsik és nem muzsik számára egyaránt érdekes. Egy darab történelmet, közelmúltat kap az olvasó, az élőbeszéd színességével, ízességével, eleven fordulataival. Nyolc évtized tanulságai, leírásokban, eszme-futtatásokban, színporkázóan szellemes megjegyzésekkel, s olyan anekdoták írásos rögzítésével, amelyeknek ismerői napról napra tűnnek el az élők sorából.

Ferenczy György zongorajátékáról kétfelmezes album segítségével alkothat fogalmat a fiatalabb generáció (a hangfelvétel létrejöttében is orosz-lánrészt vállalt Kocsis!) — és ha valaki el sem tudja képzelni, milyen volt az a világ, amikor „úgy” lehetett játszani, közelebb kerül a század első felének hasonlíthatatlan világában.

Mindenféle műfaji kategóriából „ki-lóg” ez a könyv, mintha a társasági ember az írást arra akarná felhasználni, hogy többek számára tegye lehetővé egyénisége megismerését. És ez teljes mértékben sikerül is neki. Írásának atmoszférája van, s egyfajta nosztalgiát érzünk a „régiben szép idők” iránt, jóllehet tudjuk, nem is voltak mindig mindenkinek annyira szépek... Közvetlen hangvételével eléri, hogy emberileg érezzünk kötődést a sorok írója iránt — s felkelti az érdeklődést, hogy újra, most már egyfajta ismeretségi birtokában, meghallgassuk játékát is.

És közben, észrevétlenül, állandó figyelemre készítet. Hiszen tanárai, kollégái jellemzésekor óhatatlanul is keresünk hasonlót életünkben, vagy éppen ellenpéldát. Mint egy telefonbeszélgetés az egyik készülék mellett — a másik készülék hangja bennünk szólal meg, személyes rezonálásunkkal.

Ráadásul mindegyre örömök érik a „gyanútlan” olvasót: frappáns meghatározásokat kap, plasztikus hasonlatokat, amelyek intellektuális élmények forrásai.

Ugyanakkor időről időre kénytelenek vagyunk visszatérni a valóság materiális talajára. Mert — mint a legtöbb könyvnl — ezúttal is szorgoskodott a nyomda ördöge. Ráadásul nem is csak az övé. Valahogy úgy gondolom, hogy *hibátlan* munkára kellene törekedni. Akkor még mindig fennállna a tévedések veszélye, de legalább kisebb számban... (Kötőzködő kérdésre adtam lehetőséget: kisebb, de mihez képest?) Például a most megjelent értékes kiadványban találhatókhoz képest. Elvileg lehet hibátlan szöveget szedni, elvileg lehet képzett-figyelmes olvasó-szerkesztőt alkalmazni, aki nem restelli betűnként elolvasni a szavakat (lehetőleg úgy, hogy a betűk szavakká is összeálljanak a tudatában) — s ha valaki netán hibát talált az anyagban, azt célszerű a későbbiekben kijavítani.